

SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANA DĚTÍ

BARBORA JECHOVÁ

CO JE TO SPOD?

Sociálně-právní ochranou dětí se rozumí zejména

- a) ochrana práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu,
- b) ochrana oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění,
- c) působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny,
- d) zabezpečení náhradního rodinného prostředí pro dítě, které nemůže být trvale nebo dočasně vychováváno ve vlastní rodině.

§ 1 odst. 1

ZoSPOD

KDO VYKONÁVÁ SPOD?

- a) krajské úřady
- b) obecní úřady obcí s rozšířenou působností**
- c) obecní úřady a újezdni úřady
- d) MPSV
- e) Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí
- f) Úřad práce České republiky - krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu
- g) obce v samostatné působnosti
- h) kraje v samostatné působnosti
- i) komise pro sociálně-právní ochranu dětí
- j) pověřené osoby

§ 4 ZoSPOD

MÍSTNÍ PŘÍSLUŠNOST OSPOD?

§ 61 ZoSPOD

místo trvalého pobytu dítěte

JAK SE OSPOD O DÍTĚTI DOZVÍ?

každý je oprávněn upozornit OSPOD: § 7 odst. 2 ZoSPOD

- porušení povinností, zneužití práv vyplývajících z RO, rodiče nemohou plnit povinnosti vyplývající z RO, zahálčivý život, útky, byl na nich spáchán TČ, jsou umístěny, jsou ohrožovány násilím rodičů)

dítě/rodič/osoba odpovědná za výchovu má právo požádat OSPOD o pomoc: § 8 odst. 1 a § 9 ZoSPOD

- pomoc mají poskytnout i pověřené osoby k SPOD, školy, školská zařízení, poskytovatele zdravotnických služeb
- dítě i bez vědomí rodičů

oznamovací povinnost: § 10 odst. 4 ZoSPOD

- státní orgány, pověřené osoby, školy, školská zařízení, poskytovatele zdravotních služeb, další zařízení určená pro děti (pokuta!)

NA KOHO SE SPOD PRIMÁRNĚ ZAMĚŘUJE?

všechny děti

zejména: § 6 ZoSPOD

- a) sirotci, rodiče neplní povinnosti vyplývající z RO rodiče neplní či zneužívají RO,
- b) v cizí péči,
- c) záškoláci, pachatelé, závislí, nepracující i nestudující, prostituti
- d) útěkáři,
- e) oběti,
- f) pravidelně umisťované děti do zařízení,
- g) v rodině násilí,
- h) azylanti a NBD

**rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu - (budoucí) osvojitelé,
(budoucí) pěstouni, poručníci, opatrovníci**

AKTIVNÍ LEGITIMACE OSPOD

§ 13a, 14 odst. I a § 16 ZoSPOD

JINAK POUZE PODNĚT

SHRnutí PŘEDBĚŽNÝCH OPATŘENÍ (USNESENÍ)

odebrání dítěte z rodiny

tzv. jednodenní/ rychlé předběžko

§ 452 ZŘS (dříve § 76a OSŘ)

- soud rozhoduje bezodkladně, nejpozději do 24 hodin
- vykonatelnost = vydáním

tzv. sedmidenní/pomalé předběžko

§ 76 odst. 1 písm. e) OSŘ

- soud rozhoduje do 7 dnů od podání návrhu
- vykonatelnost = vyhlášením; není-li vyhlášováno, doručením tomu, komu ukládá povinnost
- doručování – 1. datová schránka (přihlášení/ 10 denní fikce), 2. jiná adresa nebo elektronická adresa, 3. doručovací orgán, 4. účastník řízení či zástupce (§ 45 OSŘ)

předběžko v případě domácího násilí

§ 400 ZŘS

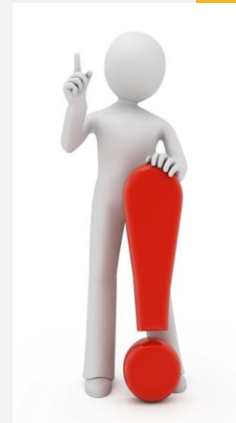
- soud rozhoduje do 48 hodin od podání návrhu
- vykonatelnost = vydáním

předběžko vydané po zahájení řízení

§ 102 OSŘ

- soud rozhoduje do 7 dnů od podání návrhu
- vykonatelnost = vyhlášením; není-li vyhlášováno, doručením tomu, komu ukládá povinnost

PŘEDCHÁZEJÍCÍ PRÁCE OSPOD I

výchovná opatření

- napomenutí dítěte/rodiče/jiné osoby odpovědné za výchovu
- dohled nad výchovou
- uložení omezení
 - zákaz určitých činností, návštěv určitých míst či akcí
- nařízení odborné poradenské pomoci
 - mediace, terapie, psychologická podpora dítěti

správní rozhodnutí
neučiní-li OSPOD, může soud
§ 13 (12) ZoSPOD

MEDIACE

Info o mediaci:

<http://www.amcr.cz/co-je-to-mediace/>

<https://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/chcete-si-stezovat/zivotni-situace-problemy-a-jejich-reseni/mediace/>

Seznam zapsaných mediátorů

http://mediatori.justice.cz/MediatorPublic/Public/FR003_ZverejneniVybranychUdaju.aspx

Ministerstvo spravedlnosti ČR – podmínky/pokyny pro zkoušky na mediátora

<https://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=5867>

PŘEDCHÁZEJÍCÍ PRÁCE OSPOD II

preventivní a poradenská činnost

- doporučení a zprostředkování odborné poradenské pomoci podpůrných služeb, odkazy na ČSSZ, ÚP ČR
- pomoc, podpora, projednání, působení, sledování
- „základní právní poradenství“ (výživné, dávky, poučení o možnostech)
- spolupráce s lékařem, neziskovkami, školou, školským či zdravotnickým zařízením, PPP/SPC, PČR, SZ, KÚ (NRP)
- šetření v domácnosti
- případová konference
- IPOD + vyhodnocení situace dítěte

§ 9a ZoSPOD: Opatření na sebe mají navazovat a navzájem se ovlivňovat
§ 10 – 11 (12) ZoSPOD

POVINNOSTI RODIČŮ VŮČI OSPOD

§ 53 odst. 2 ZoSPOD

OPRÁVNĚNÍ OSPOD – ŠETŘENÍ V DOMÁCNOSTI

- § 52 ZoSPOD
- návštěva obydlí
- zjišťovat, jaká je péče, v jakých sociálních podmínkách dítě žije a jaké má dítě chování - v místě bydliště dítěte, ve škole a ve školském zařízení, v zařízení poskytovatele zdravotních služeb, v zaměstnání nebo v jiném prostředí, kde se dítě zdržuje
- obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy dítěte a prostředí
- pokuta až 20 000 Kč pro rodiče, neumožní-li (§ 53 odst. 5 ZoSPOD)

POVINNOST STÁTNÍCH ORGÁNŮ A DALŠÍCH VŮČI OSPOD

- § 53 odst. I ZoSPOD

na výzvu OSPOD

- a) státní orgány,
 - b) zaměstnavatelé,
 - c) další právnické osoby, zejména poskytovatelé zdravotních služeb, školy, školská a jiná obdobná zařízení,
 - d) fyzické osoby, pokud jsou poskytovateli zdravotních služeb nebo zřizovateli škol a dalších zařízení uvedených v písmenu c),
 - e) pověřené osoby,
 - f) poskytovatelé sociálních služeb,
- Povinnost sdělit bezplatně údaje potřebné podle ZoSPOD pro poskytnutí SPO nebo pro účely rozhodování o vydání pověření k SPOD, nebrání-li tomu zvláštní právní předpis.
 - Povinnosti zachovávat mlčenlivost podle zvláštního právního předpisu se nelze dovolávat, jestliže mají být sděleny údaje o **podezření z týrání, zneužívání dítěte nebo ze zanedbávání péče o něj.**

PŘÍPADOVÁ KONFERENCE

Info o případových konferencích:

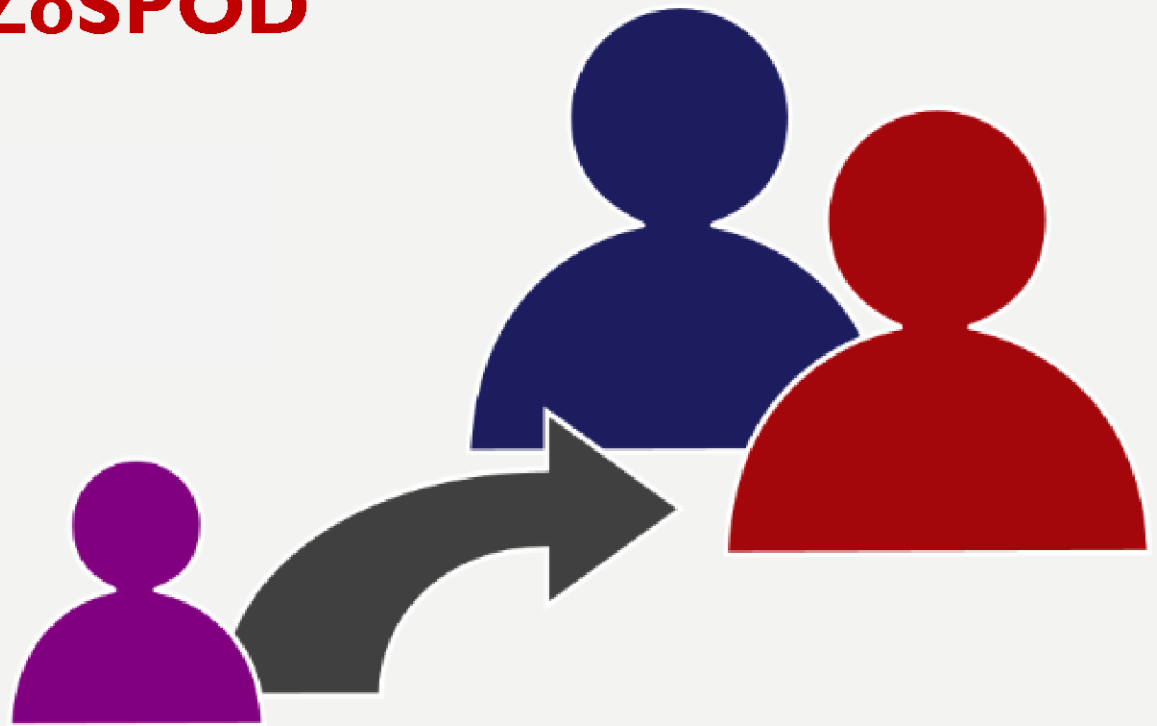
<http://slovník.mpsv.cz/pripadova-konference.html>

Manuál MPSV k případovým konferencím:

<https://www.mpsv.cz/files/clanky/13087/manual.pdf>

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ OSVOJENÍ

§ 20 odst. 2 ZoSPOD

DALŠÍ ČINNOST OSPOD

§ 17 ZSPOD

„KOLIZNÍ“ OPATROVNÍK DÍTĚTE

- pro konkrétní soudní řízení
- kdy je dítě ve střetu zájmu se svými zákonnými zástupci (= ti ho nemohou zastoupit)

PORUČNÍK DÍTĚTE

- jmenoval soud
- dítě nemá žádného ze zákonných zástupců, který by vůči němu vykonával rodičovskou odpovědnost

VEŘEJNÝ PORUČNÍK DÍTĚTE

- prozatímní – do doby, kdy soud jmenuje dítěti poručníka nebo dokud se poručník neujme funkce

CO SE MŮŽE HODIT DO PRAXE?

- https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/sborniky_stanoviska/Sbornik_Rodina_a_dite-2.pdf
- https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Socialne-pravni-ochrana-deti.pdf
- <https://www.mpsv.cz/cs/14319>
- <http://www.pravonadetstvi.cz/>

ZKRATKY

ZoSPOD – zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

OSŘ – zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

ZŘS – zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

OZ – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 460/2016 Sb..

ZoVÚV – zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ZSVM – zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

**DĚKUJI ZA
POZORNOST**